

Rajslí Ilona

Újvidéki Egyetem, BTK, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
rajslí@stcable.net

AZ OTTHON NYELVE GULYÁS JÓZSEF LUDASI NAPLÓJÁBAN

The Language of the Home in József Gulyás's Diary

Jezik doma u ludaškom dnevniku Jožefa Gujaša

Gulyás József két kötetbe rendezett – igen heterogén műfaji képet mutató – naplójegyzetei (*Ludas könyve I–II.*) az életmű kiemelkedően fontos részét képezik. A naplószövegek az író anyanyelvjárását képező észak-bácskai, Ludas és Palics környéki regionális köznyelven íródtak, melyben elevenen élnek az áthagyományozódott helyi nyelvi jellemzők: a sajátos fonémarealizációk, a valódi és alaki tájszavak, a lokális jellegű frazémák. A naplóbejegyzések vallomásai, leírásai szociografikus pontossággal őrizték meg a korabeli foglalkozások (pl. a halászat, nádvágás, földművesmunkák) menetét, ugyanakkor a vidék szokásrendjéről, hiedelméről, gyermekfolklór-kincséről is értékes néprajzi adatokat nyújtanak. A szövegekből – mára már szinte diakrón réteggé minősülő – helynévanyag bontakozik ki, a korabeli Ludas környéki világ mikrotoponimái, tájnevei elevenednek meg.

Kulcsszavak: lokalitás, regionális köznyelv, Gulyás József, Ludas könyve, napló

A 2014 őszén elhunyt Gulyás József írói-szellemi hagyatékának kiemelkedően fontos részét képezik a naplószövegek. E naplójegyzeteket még maga a szerző tervezte két kötetre, s a 371 oldalnyi szövegtörzset a *Ludas könyve* címet kapta. A napló szövegvilága igen heterogén műfaji és nyelvi képet mutat: a naplóbejegyzések közé versek, verstördékek, a gyerekkor emlékeit őrző mondókák, kiszámolók, nyelvtörők, lírai gyerekdalok, dramatikus jellegű játékszövegek; esetenként műfajilag nem is pontosítható, „célját vesztett, értelme-csorbuló ősi sámáni tördékek” kerültek. A személyes hangú szövegeket szociográfiai pontossággal lejegyzett néprajzi leírások tarkítják: pl. a századokon keresztül átörökített halászat, nádvágás, aratás, cséplés munkafolyamatának lejegyzése. Az *Ajánlásban* a naplóírás pontos célja is fellelhető: „Írtam szeretett falumnak és falumért, az ott élt emberekért, az ott élő embereknek...”

NYELVVÁLTOZATOK – REGIONALIZMUSOK – TÁJSZAVAK

A szülőföld, a Ludas környéki otthon hangját a híven megőrzött tájnyelvi elemek, az észak-bácskai regionális köznyelv teszi hitelessé. A nyelvjárási elemek minden rétege megjelenik a naplószövegekben: a fonémarealizációk több szintje, a tájszavak sokféle típusa, a helyi dialektust tükröző frazémák és szerkezetek sora fellelhető a naplóban. Gulyás naplójegyzeteinek ez képezi az alaphangját; nála a vernakuláris nyelvváltozat nem stílusjelölő vagy konnotatív jellegű, hanem a vallomások, emléksorok, történetek legtermészetesebb nyelvhasználat (vö. SZIKSZAINÉ NAGY 2007: 661). A hangtani jelenségek következtelenül, a naplóíró pillanatnyi hangulatának függvényében kerülnek be a szövegbe: *a lábod! alá nézz, sütt gyerek, cseszködtünk egymással, sindisznó, tüssökbe lép, kocorászik, belefűrőckodtunk, mindég* stb. Vannak olyan lexikai elemek, amelyek kizárólag nyelvjárási változatban fordulnak elő: *pörnye, gyöp, citorál, dungólégy* stb. Más esetben változatokat találunk a szövegben: *bengéz ~ böngéz, kellelten ~ kölletlen, sündisznó ~ sindisznó, kenyér ~ kinyér* stb. A szerzőnél főként az *ő-ző* variánsok jelentik az otthon hangját: pl. *leghögyibe, gyöpre, Böge, vöteközik 'fényképezkedik'*. Mellettük – a tájra jellemzően – számos *i-ző* forma is előfordul: *imelygős, izent, kilső* stb. Úgy tűnik, hogy a naplójegyzetek dialógusos szövegeiben Gulyás folyamatosan küzd a nyelvjárási jelenségek lejegyzésével, keresi azt a megfelelő módot, mértéket, ami jól prezentálja a táji jellemzőket. Ezt láthatjuk a következő élőnyelvi betét rögzítésekor: „Egyszer csak Szikora Péter azt mondja: »Te Jóska, itt járt az anyád, hozott önni, de mán eemönt, mee nem győzött várni. Bent van nálunk, amit hozott«” (27). Máskor viszont olyan érzésünk támad, hogy nem is kísérli meg a tájnyelvi elemeket a köznyelvhez „szelídíteni”. A beszéltnyelviség különösen jellemző az emlékfolyam rögzítésekor; a feltoluló emlékeket helyenként minden igazítás, formálás nélkül jegyzi le (vö. KISS 2001: 173). Így kerül számos kiszólásszerű helyzetmondattal a szövegbe; például abban a szituációban, amikor nem jut eszébe egy-egy gyerekkori pajtás neve: „Minek hívták? Minek is hívták? Úristen, minek hívták? Hogy a fenébe hívták, dög bon a nevibe?! Itt forog a nyelvem körül...” (200). A tájszavak és regionalizmusok több rétege fellelhető a naplószövegekben: ilyen a *topa kés* szerkezet jelzője, amely jelentésbeli tájszóként ’tomba’ értelemben kerül az egyik leírásba. A *sublót* jövevénytájszó, melynek általában az ’almárium, fiókos szekrény’ a jelentése, Gulyásnál a következő formában jelenik meg: „Stafirungként hozta, hozhatta; ezenkívül kapott még otthonról egy

¹ Dolgozatunkban megőriztük a kéziratos naplószövegekben található helyesírási és írásképi megoldásokat. A hosszabb, idézett szövegrészt (idézőjelbe téve) oldalszámmal láttuk el. A példaként kiemelt lexikai elemeket és szintagmákat dőlt betűvel jelöljük.

nyoszolyát, hozzá dunnát, párnát meg egy »suglót«-ot, almáriumot (mondtuk így is, úgy is)” (204). A szerző a *sublót* szónak tehát az emlékeiben élő, torzult formáját jegyzi le, hiszen ez köti anya alakjához. Ugyancsak jövevényelem a *stelázi* szó is, amely ’konyhai, kamrai polcos állvány’-t jelent: „Ma csináltam egy stelázsit a könyveimnek, rajzaimnak, papírjaimnak” (9). Az anya-ábrázolások szövegrészeiben még inkább sűrűsödnek a nyelvjárási elemek: „Akármőre ment, mindig belénkbotlott” – írja anyjáról (203). Az anya említésével a *kenyér* szó is következetesen *kinyér* formát kap, ahogyan a sokszor ismételt mondatban is: „A kinyér már alszik.” Az anya emléke más szöveghelyeken anyagneveket asszociál, a gyerekkori ruházat megnevezései merülnek fel: az anyja által varrt *kanavác* vagy sárgavászson ing, a foltozott rossz gúnya, amit a viseltpiacról szerzett be az anya, mintegy szükséges tradícióként. A szűkszavú, racionális és tájidegen nyelvjárású anya ábrázolása egyfajta kései anyasírató is egyben Gulyás naplójában, ahogyan megjegyzi: a kiengesztelés lehetősége nélkül.

A regionális nyelvváltozat egyik összetevője a környezet nyelvének szituációfüggő betoldása, leginkább jelöletlen kódváltással (RAJSLI 2012: 144). A katonai előképzés naplőbejegyzéseiben a szerb lexémákat magyar megfelelőjükkel értelmezi: „Aztán, voljno, pihenj lett” (27) „Öt óra öt perckor zbor, sorakozó” (28).

ÉLETKÉPEK – PILLANATKÉPEK

A ludasi vízi világ egyik fontos tevékenységét, a nádvágást apja révén közelről ismerhette, így emlékeiben megmaradtak a munkaeszközök (pl. a *toló*, a *gyalázka*), a folyamatok nevei (pl. *vágás*, *kötés*), s megőrizte a mára feledésbe merült *halhé*, *halhéba rak* táji elemeket is, ami a nád kévéiből alkotott sort jelentette. Egy elbeszélés címében jelenik meg a *guba* szó, ami egy olyan kötésnyi, kévényi nád volt, amit a nádvágó ember este a munkából hazavihetett. Szép és szívszorító képet fest Gulyás a fekete, „hótlan” téli estéken cipekedő nádvágókról: „A hátán vitte, húzta ezt a nádat a szegény rétbe járó ember, néha, mint a hangya, eltűnt, elveszett a nálánál nagyobb kéve alatt; a nád farka csúszott lent a földön, a havon, ha hó volt” (359). Nevezték ezt a ludasiak *batyunak* is, innen ered a számos Ludas környéki Batyura családi csúfnév. A nádvágás pillanatképet rögzíti a következő dialógus is: „Még a feleúton se voltam, mikor az ember – megismertem, a Maskuli Misa volt –, mint aki nincs egészen magánál, úgy kezdett kiabálni:

– Kijé ez a nád? Hogy mertétök mámma vágni?! Nem tuggyátok, hogy mámma nem szabad vágni, mert mámma nádosztás van? Innen égy kévét sé visztök ee!

– Csönd! A nád nem a tietök! A nádhon né merjetök hozzányúni! – kiabált, és botjával az orrunk előtt hadonászott. Egy darabig folyt a vita köztünk, aztán egyszer csak az ember botját hirtelen fölemelve, Jóskát fejbekölíntotta. Úgy mókon vágta vele, hogy majdnem elesett” (13).

A nyelvjárási jelenségek használata tehát a narrációban is előfordul, itt leginkább a regionális köznyelvi változatok szintjén, míg az idézetszerű szövegrészekben Gulyás igyekszik híven átadni a ludasi tájnyelv hangzását, artikulációját.

LOKÁLIS ÉRTÉKEK – SZOCIÁLIS HOVATARTOZÁS

„És sokkal több margarinos, megannyi sós-paprikás kenyeret ettem én meg, egy példa, a gödör szélén ülve – falukakat ástunk Palicson, a mai Vikendtelep helyén –, hogy Márai Sándor író szavára hallgassak” – vallja egy helyen, s az írás, az írásba öntött vallomások értelmezését is megadja: „a »rideg nevelésünk« (Zákány) nem engedte, hogy beszéljünk a fájó dolgokról” (74). Hovatartozását többször is világosan definiálja, ezek inkább villanásnyi identitásjelzések, az olvasmányai kapcsán lejegyzett reflexiók: „Kelebia... ötven éve... Néha mintha most is ott lennék, mintha ottmaradtam volna, otthagytam volna egy részemet örökre, ott, azon a messzi kelebiai tanyán. [...] Én csak egy embert, egyet szerettem igazából: a szegényt, a nyomorult parasztot. S egy dolog bánt nagyon, egy gondolat, hogy tán nem eléggé” (63). „Nálam soha senki nem útálta jobban az urat, az úriembert, a gazdagot. De volt egy külömb: a szegény, nyomorult ludasi paraszt. Most, a földre nézve, kalapot emelek előtte” (65).

A lokális értékekhez, a honi, táji nyelvhasználathoz való ragaszkodás egyfajta hitvallásaként tekinthető a következő mondatok tartalma: „A minap ahogy rendezni kezdtem otthon a régi, 1952 és ’54 között írt naplómát, rájöttem, hogy: irka. Igen, irka és nem füzet! Ahogy én akkor írtam. A füzet városias, haladóbb, művelt környezet jelzője, az irka paraszt kifejezés volt, emlékszem, ezért kerültek s én is kerültem, jó messzire, szökve tőle egy időben, a város felé tekintve.

Tehát **irkára** javítani ki a **füzet** szót régi naplómban! Vissza kell adni ezeknek az itteni, itt tanult és itt ma is használt eredeti szép szavaknak a létjogot” (71 – G. J. kiemelése).

Az itteniek, idevalósiak és az odaítaiak nyelvének – hallani vélt és megtapasztalt – különbségeit fejtegeti a következőkben: „Ja, és az »s«; gyönyörűen, tisztán mondja, nem úgy, mint ma már szinte az egész Magyarország: pöszén, sziszegve, selypítve, kényeskedve, selymesen, nyálasan, gügyén. A selymes beszéd van most divatban odaát, nem mindenki, még nem mindenki gyakorolja, de percek kérdése, és az egész ország így fog beszélni, vagyis orrból, torokból, rikácsoló »á«-kat kiáltva, foghegyről, selymesen, de ezt már mondtam. Új

raccs... Ludas itt magyar falu. A galamb, az én galambom, ezt a beszédet hallja, ezt tanulta, ez a »nyelve« (75).

Helyenként egyéni, sajátos lexémákra lelünk a naplószövegekben, a lírai alkotószellem alakít ki furcsa, valamely más, „szótárzott” szóhoz hasonló formákat, amelyeknek az értelmét mindig ki lehet a szöveggörnyezetből bogozni: „Ott guborogtam reszketve...” (175), itt a *kuporogtam* ~ *guborogtam* hangulatfestő igék fonológiai különbsége a zöngés és zöngétlen mássalhangzók cseréjén alapul. Hasonlóan sajátos képzésű a *csinálkozik* ige is (ahol a kontextusból kikövetkeztethető a ’tevékenykedik’ jelentés), a *pilkás gyalogút* jelzője – itt feltehetően a *pilkázás*² gyerekjáték eszközének, a kavicsnak az asszociációja adhat magyarázatot. Ugyancsak nyelvi lelemény eredménye a *bekandarodik* (*az iskola alá*) kifejezés is, kontextuális jelentése feltehetően a ’bekanyarodik’. Felderíthetetlen jelentésű és eredetű, tehát hapaxnak is tekinthető szavai is számosak: pl. „Fél napokat is ott kuzmérkodtam...” (171). A szöveggörnyezetből kikövetkeztethető a ’piszmog, babrál’ jelentés, az ÚMTsz.³ a *kuszmitál* szót említi ’babrál’ jelentésben.

A szövegekben többször előkerül az apa szólásalkotó kedve: „jellemző volt rá, hogy egykettő vagy ahogy nagy csodálkozásomra sokan mondták itt, áncvánc képes volt valamit definiálni, szólást alkotni” (101). A gyakori és közismert szólások, közmondások mellett az élőnyelvet közvetítő – főként dialógusos – szövegrészekben sorjáznak a pragmatikus helyzetmondatok, a szituációs klisék (vö. BÁRDOSI 2012). Kitűnő példa erre a II. kötet végén levő – a szerző emlékezetéből kibontakozó, konstruált (s helyenként kissé erőltetettnek tűnő) – *Beszélgetés* című szövegrész⁴, melyben az apa és az anya dialógusa villantja fel a ludasi mindennapokat:

„– Majd csak lesz valahogy, no.

– Lábbeli is kellene a kölköknek.

– De honnan? Tudod, hogy nincs rávaló. Ott a kumpla, hogy koptassák a jégen, karistolják vele.

– Hogyne. Úgy még sose volt, hogy valahogy ne lett volna.

– Dehogy is nem volt. De ha nem, még lehet.

– Csak beszélj te is.

– Nincs messze már a tavasz...

– Azt várhatod. És ugyan mit segít az rajtunk? Az a posza homok ott fönt a vasútnál... Mi terem meg abban? Semmi.

– Valami csak csöppen. – (Magában hozzátette: száz forintból ötven)” (352).

² A pilkázás kavicsal vagy cserépdarabbal játszott ügyességi gyerekjáték.

³ *Új Magyar Tájszótár 1–5*. Főszerk.: B. Lőrinczy Éva. Budapest, 1979–2010.

⁴ A pragmatikus helyzetmondatok aláhúzással jelöltük.

Ez a frazématípus egyféle átmenetet, határsávot képez az idiomatikus elemek és a szabad szókapcsolatok között, ugyanakkor sok közös vonást mutat a közhelyekkel, hiszen az ide sorolható elemek egyrészt axiomatikusak, másrészt tipikus helyzetekhez köthetőek.

HELYI SZOKÁSOK – NÉPRAJZI LEÍRÁSOK

A naplóíró visszaemlékezik a régi aratások, cséplések eseményeire, amikor gyerekjáték formájában elkészítette a *körmös* traktor, a *tüzesgép* 'cséplőgép' kicsinyített mását. Mivel gyerekkorában kovácsnak, lópatkolónak készült, emlékezetébe véste a Tentás kovácsműhely rekvizitumait, hangjait, fényeit: a fújtató hangját, a bőrkötényes mester reszelőjének, vésőjének a formáját, a hevített, megkalapált patkó „hiccelését”, a „sertyogó”, füstölő patkó szagát, a patkószegek számát. Még egy ide vonatkozó babonát is megemlített: „A hét-lukú szerencsét hozó volt, azt tudtuk, minden gyerek tudta, annak aki találta, szerencsét jelentett. Ez volt a **szőröncsepatkó**” (86 – G. J. kiemelése).

A gyerekkor szép emlékeit idézik a naplóbejegyzések közé ékelődő mondókák, csúfolók, rigmusok, dalok és egyéb gyermekirodalmi szövegek, amelyeknek néprajzi háttérét (pl. az ünnepekhez kapcsolódó szokásokat, lakodalmas szövegeket, gyermekjátékok kísérődalát) marginális glosszában ismerteti, magyarázza a szerző, vizuálisan is elkülönítve az alapszövegtől. E kis terjedelmű versikék, mondókák – így egybegyűjtve, önmagukban is – értékes folklórányagot képeznek, a szerző azonban ismeretei, emlékei alapján az elmondás szituációját, körülményeit is feljegyzí, hiszen a mondókák bevezetésében is meghatározó momentum az „itteni” megjelölés: „Itteni, itteninek ítélt, annak gondolt, hitt, idevalósinak képzelt, legfeljebb a környéken keletkezett s leginkább gyerekek által, általunk használt versikék, csattanós mondókák és gondolatok” (101). Arra törekedett, hogy a gyerekkori folklórállományok helyi, ludasi változatát jegyezze le, ezért a hozzá fűződő – esetenként akár szociolingvisztikai fontosságú – megjegyzéseit is glosszázta.

S ahogyan ízlelgette a visszaemlékezés során előkerülő szavakat, velük számos néprajzi elem is felbukkant: ilyen pl. a 'hétfő' jelentésű *kisvasárnap*, ami az apaábrázoláskor gyakran előkerül, a „Szent Heverdel napja”⁵, amikor „még a gép is költetlenül mozdult” (188). A mára részben feledésbe merülő, vagy már elfelejtett gyerekjátékok felsorolása, leírása is néprajzi értékkel bír, amilyen a *pajázás*, *nagyvajaszolás*, *süttürlő*, *humócska*, *fogócska*, *zavarócska*, *lovazás*, *kusskitekézés*, *dudellázás*, *seggreverőcske* autentikus ábrázolása (215).

⁵ A *Magyar Néprajzi Lexikon* ezenkívül még a *korhelyhétfő*, *Blaumontag* kifejezéseket említi. (<http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/3-741.html>)

Az átörökített hiedelmek, babonák mellett a hétköznapi lét berögződései, sztereotípiái is felelevenednek: ahogyan az anya az almáriumterítő alatt tartja a pénzt, a fontos iratokat, hivatalos papírokat; mindezek olyan szokásrendet mutatnak, amelyek a korabeli egyszerű paraszt-, illetve munkáscsaládoknál egyértelmű volt. A szinte fájó őszinteségű és aprólékos leírások révén a szegénysorsnak olyan rekvizitumai is felsejlenek, mint a bolhaport pumpáló, szív alakú, kis kemény papírdoboz alakja (174), vagy pedig az a mozzanat, amikor az anya az aprópénzt, ahogyan azt a szülétől otthon látta, a zsebkendője csücskébe kötve viszi a piacra (255). A mélységes szegénység képei között furcsa ellentmondásnak számít az *énekes koldus* leírása⁶, hiszen elevenen él a szerző emlékezetében, hogy még a szegény háznál is kijárt egy merőkanál liszt a koldusnak.

AZ OTTHON „SZENT HELYEI”

Az „örökös vándorlás”, a „hurcolkodás” állomásainak toponimái Gulyás József életének stációiként vonulnak fel a naplójegyzetek oldalain. Az emlékek, események felidézése nyomán az 1942–43-as évek helyszínei kerülnek elő, a szülői ház elhagyásától a Kővágóig (1957-ig) terjedő időszak tájai, amikor is „a flaszter és a vasút közti sömlyékben, a Böge szélén újra hont foglaltunk” (187). Egyes helyek megnevezése Gulyás számára szinte mágikus erővel bír: *Pörösi sömlyék, Apáca-kaszáló, Baka-út, Kántor-tanya, Halomi-sor, Tuki ugar, Cvíjórósi Fehér kereszt, Talánterem* stb. A gyerekkori állomások közül kiemelhető az *ONCSA-sor, a Blancs-telep*, ahol a háztípus a szegénység metaforizációja, a legszegényebb réteg megőrző azonosítása is egyben. Gulyásnak voltak sajátosan „szent” helyei: a *piactér*, a *rongyos*, a sikeres könyvportyázás színtere, ezt a legkorábbi naplóbejegyzésektől kezdve részletesen leírja; ugyanakkor szent hely volt számára a *Ludaspuszt*a is, ahol mindvégig a valamikori otthon helyét kereste, ahova a világ felfedezése, a kamaszkori csavargások emléke kötötte.

IRODALOM

- BÁRDOSI Vilmos 2012. *Magyar szólások, közmondások adatbázisa*. 14 000 szólás, közmondás, helyzetmondát magyarázata stilisztikai jelzéssel, a típus feltüntetésével, fogalomköri szömutatóval. Budapest
- KISS Jenő szerk. 2001. *Magyar dialektológia*. Budapest

⁶ „Levett sapkával, alázatosan álltak a kiskapuban, és reszketeg hangon imádkoztak, énekeltek. Miféle énekes koldusnak nevezték őket” (242).

RAJSLI Ilona 2012. Regionális jellegű lexémák és frazémák a vajdasági magyar prózában. = Csányi Erzsébet (szerk.): *Habitus. konTEXTUS Könyvek* 8. Újvidék, 143–155.
 SZIKSZAINÉ NAGY Irma 2007. *Magyar stilsztika*. Budapest

The Language of the Home in József Gulyás's Diary

József Gulyás's diary entries organized in two volumes (Ludas könyve I–II) – showing quite a heterogenous genre – present an exceptionally significant component of his oeuvre. The diary entries were written in the author's dialect, the regional language of Northern Bacska, i.e. the broader area of Ludas and Palics. It is a lively reflection of passed-down local linguistic characteristics: specific realization of phonemes, real and formal dialect words, as well as phrasemes of local origin. The accounts and descriptions of the diary entries have kept with sociographic accuracy the work process of certain trades (e.g. the art of fishing, reed cutting, and farming). At the same time, they also give us insight into the ways and habits of the locals, their beliefs, and children's folklore, which provide a veritable treasure for folklore research. From the texts we can get – a now unfortunately diachronic – layer of place names, the microtoponyms of the contemporary Ludas area.

Key words: locality, regional vernacular, Gulyás József, Ludas könyve, diary

Jezik doma u ludaškom dnevniku Jožefa Gujaša

Dnevnički zapisi Jožefa Gujaša složeni u dva toma (Knjiga Ludaša I–II) – koji pokazuju veoma heterogenu žanrovsku sliku – čine istaknuto važan deo ovog životnog opusa. Tekstovi dnevnika su pisani piščevim matičnim dijalektom, odnosno severnobačkim regionalnim varijetetom standardnog jezika koji se koristi u okolini Ludaša i Palića u kojem živo deluju tradicijom prenešene lokalne jezičke karakteristike, specifične fonematske realizacije, prave i formalne dijalekatske reči, kao i frazeologizmi lokalnog karaktera. Dnevnički opisi i svedočenja su sociografskom preciznošću sačuvali elemente vršenja radnji tadašnjih zanimanja (npr. ribarenja, žetve trske, zemljoradničkih poslova), dok istovremeno pružaju i dragocene etnografske podatke o običajima i verovanjima, kao i o riznici dečjeg folklora opisanog predela. Kroz tekstove se nazire građa – danas već skoro dijahronog sloja – toponima – mikrotoponima koji oživljavaju lokalne nazive predela iz okoline tadašnjeg Ludaša.

Gljučne reči: lokalnost, regionalni standard, Jožef Gujaš, Knjiga Ludaša, dnevnik

Beérkezés időpontja: 2016. január 29.

Közlésre elfogadva: 2016. február 14.